

ФОРМУВАННЯ МЕДІАГРАМОТНОСТІ ПУБЛІЧНОГО СЛУЖБОВЦЯ ЯК КРИТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОЇ АГРЕСІЇ

Діяльність публічних службовців в сучасній Україні обтяжена серед іншого й тим, що відбувається вона в надзвичайно агресивному інформаційному просторі. Джерела цієї агресії є як власне українськими, так і зовнішніми. Мета таких агресивних впливів достатньо різноспрямована: дестабілізація чи навіть руйнування системи управління державою, отримання політичної переваги та влади, підтримання загальної атмосфери соціальної тривоги тощо. З урахуванням загроз такого типу Доктрина інформаційної безпеки України [2] серед інших завдань передбачає: підвищення медіаграмотності суспільства, сприяння підготовці професійних кадрів для медіа-сфери з високим рівнем компетентності; розвиток механізмів взаємодії держави та інститутів громадянського суспільства щодо протидії інформаційній агресії проти України; боротьбу з дезінформацією та деструктивною пропагандою з боку Російської Федерації; посилення спроможностей сектору безпеки і оборони щодо протидії спеціальним інформаційним операціям, спрямованим на зміну конституційного ладу насильницьким шляхом, порушення суверенітету і територіальної цілісності, підрив обороноздатності України, деморалізацію особового складу Збройних Сил України та інших військових формувань, загострення суспільно-політичної ситуації.

За такої ситуації на публічних службовців покладається особлива місія: сформувати не лише власний імунітет щодо таких агресивних впливів, але й бути готовим вести просвітницьку роботу з громадянами за цим напрямом. Зазначене обумовлює потребу відповідної підготовки державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування.

Разом з тим, дослідники вже акцентували на недостатньому рівні готовності та вмотивованості державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування до впровадження технологій запобігання та протидії інформаційним загрозам в управлінську діяльність [1; 3; 5]. Так, на проблему невідповідності між реальним суспільним запитом на державних службовців з високим рівнем медіаграмотності, з одного боку, та відсутністю системи освіти, покликаної сприяти ефективним державним комунікаціям, взаємовигідним і для суспільства, і для державної влади, з другого звертала увагу О. Гарматій [1]. На її думку, медіаосвіта має стати компонентом формальної освіти державних службовців, обов'язковою частиною процесу професійної підготовки та підвищення кваліфікації.

До речі, Національна концепція впровадження медіаосвіти вперше була схвалена Національною академією педагогічних наук України у 2010 році і за цим напрямом здійснюється навчання ще в школі. У 2016 році було прийнято нову редакцію Концепції впровадження медіаосвіти в Україні [4]. У цьому документі поняття медіаграмотності розуміється як «складова медіакультури, яка стосується вміння користуватися інформаційно-комунікативною технікою, виражати себе і спілкуватися за допомогою медіазасобів, успішно здобувати необхідну інформацію,

свідомо сприймати і критично тлумачити інформацію, отриману з різних медіа, відділяти реальність від її віртуальної симуляції, тобто розуміти реальність, сконструйовану медіаджерелами, осмислювати владні стосунки, міфи і типи контролю, які вони культивують».

Медіакомпетентність публічного службовця ми будемо визначати як компетентнісну характеристику, що охоплює знання та уміння, які дозволяють цьому суб'єктові: 1) усвідомлено ставитися до джерел (каналів) масової інформації; 2) критично сприймати інформацію, яку поширюють медіа; 3) самостійно осмислювати отриману інформацію; 4) адекватно та неупереджено ретранслювати отриману інформацію усіма можливими каналами соціальної комунікації; 5) враховувати можливість агресивних (маніпулятивних) впливів під час розробки, ухвалення та доведення до відповідних адресатів управлінських рішень. У такий спосіб наголошуємо на таких двох основних напрямках, за якими слід здійснювати підготовку публічних службовців. По перше, оцінювання джерел масової інформації та окремих повідомлень на предмет їх інформаційної безпеки (дотримання журналістських стандартів, етичних норм, використання маніпулятивних технологій тощо), до дозволить службовцеві бути грамотним споживачем масової інформації. По друге, унеможливлення несвідомого використання комунікативних ресурсів самого службовця для трансляції (ретрансляції) неякісної (маніпулятивної) інформації, завдяки чому службовець не стане частиною механізму поширення інформаційної агресії незалежно від її джерела.

Реалізація описаного підходу дійсно можлива шляхом упровадження відповідних модулів до програм підвищення кваліфікації публічних службовців, а також до магістерських програм спеціальності «Публічне управління та адміністрування». Зокрема, нами розроблено та апробовано на базі ДРІДУ НАДУ односторонній тренінг «Основи медіаграмотності публічних службовців» у рамках проекту Інституту демократії імені Пилипа Орлика та відповідну тему за програмою дисципліни «Комунікативні технології в публічному управлінні» в Університеті митної справи та фінансів. Поширення такого досвіду дозволить публічним службовцям здобути критично необхідні компетентності щодо роботи з масовою інформацією та досягти необхідного рівня захисту національного інформаційного простору в сучасних умовах.

Список використаних джерел

1. Гарматій О. В. Медіаосвіта державних службовців як тренд сучасності / О. В. Гарматій // Наукові записки Інституту журналістики. Серія «Соціальні комунікації». – 2015. – № 1(50). – С. 7–14.
2. Доктрина інформаційної безпеки України, затверджена Указом Президента України від 25 лютого 2017 року № 47/2017 <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/47/2017>.
3. Коневщинська О. Е. Розвиток медіаосвіти і медіакультури в умовах сучасного інформаційного суспільства / О. Е. Коневщинська // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2016. – Том 54, Вип. 4. – С. 32–41.

4. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні (нова редакція) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://ms.detector.media/mediaprosvita/mediaosvita/kontseptsiya_vprovadzhennya_mediaosviti_v_ukraini_nova_redaktsiya/
5. Федорів Т. В. Медіаосвіта та медіа-компетентність державних службовців: перспективи розвитку / Т. В. Федорів // Інвестиції : практика та досвід : наук.-практ. журн. – 2013. – № 3. – С. 120–122.

Дяченко В.С.

МОДЕРНІЗАЦІЯ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ, ПЕРЕПІДГОТОВКИ ТА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПОСАДОВИХ ОСІБ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ПОВНОВАЖЕНЬ

Місцеве самоврядування, відображаючи географічні, соціально-економічні, національно-культурні та інші особливості різних територіальних одиниць має давню традицію на території сучасної України. Територіальна громада, як первинний суб'єкт місцевого самоврядування, є саме тим самоврядним соціальним осередком, формування та самодостатнє функціонування якого є передумовою сталого економічного та соціального розвитку держави.

В Україні закладено конституційні засади місцевого самоврядування, ратифіковано Європейську хартію місцевого самоврядування, ухвалено низку базових нормативно-правових актів, що регулюють діяльність органів місцевого самоврядування та визначено службу в органах місцевого самоврядування, як професійну, на постійній основі діяльність громадян України, що має бути спрямована на реалізацію територіальною громадою свого права на місцеве самоврядування.

А відтак, актуалізується проблема модернізації системи підготовки, перепідготовки, підвищення кваліфікації посадових осіб місцевого самоврядування. У статті 8 Закону України “Про службу в органах місцевого самоврядування”(поточна редакція від 11.10.2017 р.) [1] серед основних обов'язків посадових осіб місцевого самоврядування зазначено постійне вдосконалення організації своєї роботи шляхом підвищення професійної кваліфікації. Національна система підготовки, спеціалізації та підвищення кваліфікації в Україні формує коло спеціалістів для органів місцевого самоврядування.

До державної системи підготовки, насамперед, належать такі інституції: Національна академія державного управління при Президенті України (далі – НАДУ) та її регіональні інститути. Зокрема, інтенсивною та ефективною є навчально-методична та наукова діяльність викладацького складу Дніпропетровського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президенті України щодо аналізу стану, ідентифікації проблем та перспектив розвитку об'єднаних територіальних громад. Лише серед останніх публікацій варто виокремити: монографію “Управління стратегічним розвитком об'єднаних територіальних громад: інноваційні підходи та інструменти” (за загальною та науковою редакцією С. М. Серьогіна та Ю. П. Шарова), Звіт про соціологічне дослідження “Перспективи розвитку об'єднаних громад у Дніпропетровській